

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

O-vár. Vizi-utca. 231. szám, első emeletben

Egyszer a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.

Ara évi negyedszer 3 ft o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bérletdíj. Előzetes és hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár. április 7-kén 1861.

(D) A brassói német lap néhány hét előtt egy kérdést tett föl, mely által mi is felhiva érezzük magunkat egy néhány észrevételünk megtevésére. Mielőtt ebbe bocsátkoznánk, átveszünk a „Kr. Ztg.” említett problémáját, a mely így hangzik:

„A szászok közül nagy rész, sőt talán a valóságos sokkal nagyobb rész, határozottan az 1848-iki törvények, és az unio mellett szavaz. Ha amaz évben a tuzók pártja nem akadályozta volna meg, hogy az egyezkedési pontok országgyűlésileg világosan megállapítsanak, a szászok állása most egészen más volna, sőt talán még a románok egy része is. A mi akkor elmulasztott, azt most nem kell elmulasztani, mert különben, ha talán kényszerítéssel létesíthető is lesz az unio, de nem lesz eszközölve a nemzet kiengesztelése. Azon nagy szerep, melyet a pragmática sanctio minden magyar megye képviselőségében játszik, azon meggyőződést kelt bennünk, hogy az ily sarkalatos törvény nagyon erős alap arra, hogy rajta kölcsönös jogok megrendíthetetlen szilárdsággal nyughassanak. Államjogi szerződés tehát az, a mi által mi Erdélynek Magyarországhoz viszonyát szabályoztatva látni kívánjuk, nehogy e viszony egészen egy változókéony kamarai többség hatalmába adassék. Ezen kívánság egyszerű, természetesen, igazságos, és egyáltalában nem betölthetetlen. E pontot mi megértjük, hogy halljuk, mi véleményünk van arról a mi magyar testvéreinknek, és hogy vajjon ők ily államjogi szerződésnek részünkről kívánságát jogosnak, és annak törvényes utoni létrehozását lehetségesnek tartják-e?

A mi nézetünk szerint Erdély az unio kimondása által éppen egyet adott fel t. i. külön országos állását, melyet ugy is csak a Zápolya és Ferdinánd közötti harc folytában erőszakolt külön szakadás által vívott ki magának, s az 1545-dik év április 25-kén tartott tordai gyűlés alkalmával végrehajtott három országterületet képviselő itteni politikai nemzetiségek uniója által csatolt szorosabban össze, s alakított az önfenntartás érdekében egy külön hazává, a nélkül azonban, hogy a magyar királyság jogait ezen terület iránt kétségbe vonta volna, a mit a Báthori István, Zsigmond, Gábor, Boeskaei s Bethlen Gábor stb. alatt az erdélyi fejedelmek s magyar királyok közt végrehajtott diplomatikus egyezkedések s békekötések eléggé igazolnak.

A separatio előtt Erdély sohasem volt külön ország, csak Transsylvania: „Szilágyságon túli” rész, melyet a magyar királyok az ősi diplomatikus területek alapjogai szerint kormányoztak, a vajdák, a székelyföld, és a fundus regius grófjai által.

A separatio által a magyar királyság két részre szakadt, és mi lettünk fegyver által külön ország bizonytalan határokkal, melyek néha a Tiszaig, máskor a Királyhágóig terjedtek ki, mialatt a magyar királyság folytonosan ujló harcokkal s diplomatiai kötésekkel tartá fenn jogát ezen fegyver által különvált terület iránt, mely magát factis külön országgá alakította; a nélkül azonban, hogy külön alapjogot vívhatott volna ki magának szemben az őskirályság másik felével egész 1640-ig, a mikor már a leopoldi kötelevél által Erdély a magyar királyi korona külön alapjogu országterületének van elismerve.

Az 1848-iki egyesülés által ezen országterületi állás fel van adva, de megmaradtak mindazon österületi alapjogok, melyek és a mennyiben a külön erdélyi országlás alatt is fennállottak. És megmaradtak a vallási és egyéni jogok teréni szabad elvűbb vívmányaink, melyek a vallásiaknál kiválólaga a vegyes házasság kérdésében, s az egyéni jognál a gyanura el nem fogathatásnál állanak elé.

Az erdélyi vármegyék mint a magyar foglalás által kivívott terület tartoztak közvetlenül a magyar királyság testéhez, alapjuk egy volt a magyar megyék alapjogával, s sorsuk mindig a magyar országgyűlés többségének határozatától függött, mint-hogy ezen terület a Királyhágón túli megyékkel mindig egy törvény és egy szervezet alatt kormányoztatott, és semmi individualis területi joggal nem bírt, csak is annyival, hogy mint távolabb eső rész az akkori közlekedés hiányai miatt, a királyi kormány saját hatalmát egy ide kinevezett vajda által képviselteté, s azt politikai és bírósági felsőbbsséggel ruházta fel.

Ebből következik, hogy az unio által a vármegyék minden külön alapjog nélkül vannak a magyar királyságba visszakebelezve.

Másképp áll jogilag a székelyföld, mely az ő oklevelekben Székelyországnak is nevezetik, s hasonlóan a királyföld (fundus regius).

A székely ez ország legrégibb nemzete, ő túlélte itt a dákok, rómaiak, gothok, gepidák uralkodását, s az ősi hun királyság örök kezeze gyanánt maradt fenn saját bérezei között, hogy nyelve s szokásai által az isten különös kegyelméből az ősi Hunnia visszafoglalására bejött magyarok jogát a karpátok hazájához, az ide betelepített gyűlevész népek ellenében igazolja.

E hős nemzet mint külön országterület mindjárt testvéri szövetséget kötött Árpáddal, s ezen alapult külön historiai területet, s Európában ma is legszabadabb, s minden feudalismustól ment jogait egész 1848-ig fenntartotta, utóbbi időkben a magyar király czimei között állván a „comes sciclorum” czim, miután saját grófságát a magyar királyra ruházta át. Így e területnek alapjoga van, melyet országgyűlés többségének sohasem volt, s nem is lesz szabad sérteni, a székely terület törvényhatóságainak önkéntes beleegyezése nélkül. Azonban a székely mint a magyarnak vér szerinti testvére mindig örömet fog szorosabban alkalmazkodni a magyar intézvényekhez, s ősi alapjogait a közhaza egységes erejének örömet feladja. Ez irányban eddig is nagy haladást tett.

A mi a fundus regiust illeti, ez szintén alapjoggal bír. Ő királyi oklevél által kiváltságolt föld. Ennek lakói a szászok, oláhok és besenyők saját constitutioval bírnak, mely constitutiót, mint alapjogot sohasem volt szabad az országgyűlés többségének megváltoztatni.

Mindkét terület meg is tartá ez alapjogok megvártható részét még a nemzeti fejedelmek alatt is, mikor pedig a külön országos állás sokkal nagyobb egységet és áldozatot követelt, mint a magyar királyság hatalmasabb korszakában.

E szerint világosan átlátható, hogy az unio után nem az országos, hanem a területi alapjogok maradtak fenn.

De ezen területi alapjogok is csak annyiban fenntarthatók, a mennyiben azokat a század szelleme érvénytelenekké nem tette. És e szerint éppen nem követelheti a székely, hogy adót ne fizessen, s katonakötelezettsége a többi országrészek kötelezettségétől különbözzék; nem követelhetik a fundus regius lakói, hogy adójuk s katonatartozásuk a régi oklevelek alapján alapítsák meg. Ez századok óta már ki is ment a gyakorlatból, s elenyészett mint külön jog. Nem kötheti ki a székely, hogy földjén más ne szerezhessen birtokot, nem akadályozhatják ezt a királyföld lakói sem, mert mind ez sérti az egyének jogegyenlőségét, melyet 1848 kimondott.

Ezek tulajdonképp nem is területi jogok, mert ezek újabb állambölcselet szerint királyság jogai, melyek fölött a törvényhozási többségnek kell döntenie, s az egyes területeknek csak akkor lehetne reclamatiois joguk, ha ők az impopulatio és földterület irányában inkább lennének az állam iránti egyéni tartozásokkal terhelve, mint más területek. Ez pedig nem lehet most, midőn már a birtok és népességi állás ki van tisztázva.

Alapjoga valamely területnek történelmileg meg-alapult szerkezete, s ezen szerkezet általi gyakorolt s törvény alapján biztosított hatósága, — alapjoga mind az a mi vagy két oldalú kötés, vagy adott és elfogadott kiváltsági levél által részére mint külön jog biztosított.

Ezeket az ő beleegyezése nélkül felbontani nem lehet, ha csak azok a század világ által elismert eszméivel egyenes ellenkezésben nem állanak vagy tetteleg a gyakorlatból már ki nem mentek.

Miután már szász atyáinkfai a fundus regiuston kétségbehozhatlan alapjoggal bírnak, odaértve, hogy ezen alapjogok az ott lakó románokkal (cum vlachis et bessenis) az ő diploma értelmében, és az 1848-ban kimondott jogegyenlőség elvén fogva minden ezután oda betelepülő birtokosokkal — közősek, és miután mi a székelyföld és erdélyi megyék lakói ezen alapjogot a nemzetek közti unio értelmében védelmezni tartozunk, és miután látjuk,

hogy Magyarország legnagyobb politikusai hiven megörzendőknek látják a helyhatósági jogokat s minden nemzetiség virágzásának kellő garánciat megadni készek; — úgy hisszük, hogy szász rokonainak legkevesebb aggodalmuk lehet azon helyzet miatt, melybe őket az unio megszentelt és feltörhetlen törvénye helyezé, mert ugyan ez a szász hatósági terület sorsán mit sem változtatott, csak a királyság szorosabb egyesülése által biztonságot nyert minden területünk és jogainak megtarthatására az osztrák egység újabb-újabb támadásai ellen.

Miért rőttenek vissza a tagosittatástól annyira a birtokosok:

A felelet reá kettő és rövid.

1) Nem nyújt elegendő biztosítékot a mérnök nagy részének képzettsége.

2) Mert ha nyujtana is, nem garantírozza azon vállalatok tehetéseit sem a polit. törvényhatóság sem az urbéri törvény-székek, — magyarázzuk ki magunkat.

Az 1852—58 diki a fiatalág nagyobb részének nem volt más alkalmazási asyuma mint a cataster, a hová minden jelentkező egyéniség, rang, kor, tehetség különbség nélkül felvétetett, s el volt leppe Erdély minden völgye és havasa egy hatalmas mérnök (!) sereg által; azok kik több ide nem tartozó ügyekért az illető igazgatók kegyenczei lettek, asztallal működő mérnökök mellé adattak, s egy pár hét után lettek belőlök az inzsellerek vagy is főmérnökök, jelenben tagosító mérnökök. 1858-ban befejeztetvén a cat. concretalis felmérés, az ottani főmérnökök egy része a stabil catasterhez tételezt át, a más rész hivatalától felmentetett, s a fent említett beneficiumot vagy nem fogadta el vagy más ok miatt nem élvezhette azon örömet, hogy hazájából kitédessék, — mert ha idegen is azt annyira megszeretné, hogy ki sem lehetne üzni innét, hogy ne szeretné az, kinek szülőföldje, hogy tudna az elválni a helytől, melyet imád — tehát éppen azon időkben, midőn az urbéri törvény-székek felállítottak, s mindenütt az urbéri ügyek gyors előhaladását remélve a tagosítások egész erővel lélekkel megindítottak. S mint hogy nem volt, a ki e tekintetben a jogot és törvényeket megtartassa s az akademikusokat s valóság-gal e pályára készültet az azon főmérnököktől elkülönítse, kiváltsázza, az említett főmérnököknek ezek estek a vállalatoknak, mint a nyiri birka a pocsolyának, s minthogy kis-kis keményebb héjja van a tagosítás keresztül vitelének, mint a melyet kiképzettségi szellemük megtűrhetne, vagy eszük megemészthetne, azon szomorú ténnyel állították az ügyet, hogy szíve szorol a mezei gazdáknak, ha kissé szétnezzék akár a természetben a már megindított munkálatok lassu haladásán, oly végtelen kevés remény megtestesülésén, akár ha beletekint némely urbéri törvény-székek jegyző-könyveibe.

Nem akarunk senki bölcseségéből levonni, de azt a munkát fontosságából hisszük, hogy azon vállalkozó fő-jelenben tagosító mérnökök, kiknek sem nyilvános iskolájok sem magán készültésük, sem gyakorlatok nincs, a munkálatot keresztül ön erejükön nem vizik, — hasonlítanak azon emberhez ki az orvosi pályára, — nem hajlamának ellent áthatlan erejénél fogva, hanem szükségéből — vetné magát, s ignorálva anatomiat, studiumot, operálni kezdne — magának igényelt (?) genialitása által; mily pusztítást tenne beteginek roppant számán, s temérdek emberéletbe került áldozata által mily kevés tapasztalást jegyezhetne fel az utokor számára, — amazok pedig nem egy-százezereket érő vagyonok nyirbálásán tanulják azt, mit a tan annyi ezer év alatt s gyakorlat utmutatónál a hozzá készülni akaróknak feljegyzett; mert hogy azon urak a catasternél comasszálni tanultak volna, vagy hogy csakugyan comasszátnak születhetik valaki, előismeretek nélkül is azzá lehet, azt állítani is neveléses volna.

A szántó-vető a vetésre a legügyesebb és praktikusabb eselédjét használja, sőt ő maga is ott van, mert tudja „a mint vét úgy arat”, ha egy évi termésünket nem hagyjuk figyel-münk nélkül, hogy adhatjuk nemcsak saját jövőnk, de utódaink jövője feletti rendelkezést oly egyéniségek kezei közé, kik e pályán kérdés: ütnék e csak az assentaló vonalat is, hogy mérnökökké lehessenek, s ha ütök, minden ember előtt nyitva a pálya, fussák meg a cursust, hogy valósággal azzá lehessenek a minek írják magokat, mint azok tették, kik e pályára erős határozottsággal rá szánták magokat, s talán hivatást éreztek e kitarással is bírtak, mint azok, kiknek bár mily anyagi áldozatokba került legyen elvergődtek az egyetemekig, s megszerezve az alapot s képességet, akkor léptek fel.

Javaink rendelkezését oly egyéniségek kezei közé dobjuk, kik ha kenyértörésre kerül a dolog, nem képesek elválasztani a vízenyüst a posványostól, hanem isznak belőle és usztatnak.

Oly egyéniségek kezei közé, kiknek elvük sokat ígérni — mert különben nincs piacok — semmit adni, minél többet felvállalni, annyival kevesebbet tenni, minél több angariát kívenni s annyival kevésbé rászólgálni, s így a birtokosokhoz annyira rászívódnak, hogy töle meg nem válhatnak tetemes pénz és idő vesztetése nélkül.

Oly vállalkozó egyéniségekre, kik kések Erdély tagosítását is átvenni, holott saját munkálatjokat nyilván ugy alattomban % mellett felméretik, s nyérészkednek elsőben a

birtokosokon, másodszor az alvállalkozókon, mert ha a munkát magokhoz kapják, nemcsak hogy ki nem fizetik, hanem kigyót-békát kiáltanak rá, mert kihúzzák a sárból.

A ki kételkedik, bírnak adatokkal ily vállalkozó szellemű egyéniségek jellemének bebizonyítására.

2) Nem garantírozza azon vállalkozók tehetségeit sem a polit. törvényhatóság sem az urbéri törvényszékek.

A mérnök munkálatait jót áll késztültségi bizonyítványa vagy diplomája, ennek kiadása által garantírozza a vállalt munkát tökéletes keresztül vitelét az egyetem, ki azt csak akkor, ha az illető késztültsége teljes bizonyítványait adja, szolgáltatja kezéhez; ha azon bizonyítványok az egyetemet oda hagyva az illető törvényhatóságoknak bemutatva, régebben a megyéknél publicabla voltak, — mely formalitást elmulasztva, ha diplomatus is volt nem mérhetett — azon percztől ők lettek morális jót álló, garantírozói, ha pedig becsületessége és hitelessége szándokosan kockáztatva volna, le van szorítva örökre a pályáról. A fennemlített tagosító urakat szakállunk adja ama biztosítékot, s mint-hogy hibázni lehet tudatlanságból is, vagy szebben mondva gyarlóságból, s ha ezáltal lövi el a birtokos barázdájáról a bakkot — le van-e szorítva a pályáról? Nincs; hanem úgy lelép; vagy más kertületben próbál szerencsét, hisz ő már egy tapasztalattal gazdagabb, s miután nincs ki ellenőrizze, itt valaki egy szerény reményeinek teljesülésével lesz szegényebb s ő egy ösmerettel megint dűsbű.

Ez ellenőrködés 1-ór az urbéri törvényszékek szent kötelessége leendett volna. Nagy érdemük van buzgóságukért, melylyel a tagosítást sok helyen megindították, de egy néhány urb. t.-széknek roppant felelőssége is fekszik vállain, mert nekik lett volna szoros kötelességük előkérni a vállalkozók bizonyítványait, megkérdezni hol végezte mérnöki tanulmányait, vagy ha csakugyan praxis adja az életnek a lelket, melyik tagosító mérnök mellett gyakornokoskodott? vagy ha ezt sem tette: tagosított-e csak egy talpalatnyi földet is valahol? mind az újabb mind a régebbi törvények minden urbéri viszonyokkal foglalkozóknak utasításba adják, hogy „hiteles“ (gläubwürdiger és nem hites—beeideter, mert a feleskettetés különben is megtörténik a megye vagy a törvényszék részéről) mérnök legyen.

A törvények készítésére visszaélések adtak alkalmat, tehát ok, mi miatt meg kell határozni a tagosító fölkellékét.

Tudunk urb. t.-székeket, kik a mérnököt addig nem introducálták míg a fentebbi kérdésekre adatokkal nem feleltek, ellenben fájdalom tudunk olyanokat is kik nemcsak nem kérdezték meg a vállalkozót, hanem tudták éppen úgy mint mi, hogy más professionista, mégis pártfogásba részesült, s a törvényesség szárnai alá helyeztetek, — a helyett, hogy leszorították volna, sőt tudunk helyeségeket, kik ha a commissio tagjait pápaszemzve látták, s közöttük a mérnököt is így felfegyverkezve, azt hitték: hogy lelki szemeikkel is többet látnak mint a szegény e pályára képzett honfi — pedig hej be sokszor el lehetne mondani nekik is azt, a mit a kanász mondott egy alkalomkor gazdájának.

S minő törvényességgel bírandnak azon munkálatok? Előbb egy példát mondunk: ha valamely ügyben a káptalan-tól egy bizonyítványra volna szükségünk, s egyéb minden rendes stílust megtartva collationiroztuk is, de minthogy nincs jelen azon egyéniség kit a törvény kinevezett hitelesítőnek, várni pedig nem akarunk, aláírjuk azt a janitorral. Ki mondja ez írást hiteles instrumentumnak? pedig annyi az izé meg a stempli rajta, hogy alig látszik a papíros. Ha volna egy dilettáns, ki a három évi cursust s a két évi gyakorlati időszakot kinőtte volna annyira, hogy a tagosítást — ha más is de az ő neve alatt — keresztül vitte, vajjon vagy egy alperesnek ki a tagosítást minden áron dugába akarja dönteni, nem elég fogantatni ezéjál elérésére az, ha azt mondja: hogy a tagosító mérnök nem birt a törvények által meghatározott tulajdonokkal, arra törvényes felhatalmazással.

Mi azt mondjuk: elég ok, miután tudunk eseteket, hogy az ily vállalkozóknak firmát kellett szerezniök, erről még volt szó feljebb, hogy mily üdvös rájók és mily káros a birtokosokra, — a formalitás nem pusztá szó, az alapja sőt több a törvénynek, mely nélkül meg nem állhatnak mint a magos épület vaskötések nélkül; látjuk napjainkban bizonyos kérdéseknél mit tesz a formalitások megtartásával a határozat.

Hiszen introducálva volt? senki sem szólt ellene? mondhatná valaki.

Mindegy, törvényes személynek sem törvényes a törvényellenes cselekedete, nem volt joga introducálni, miután a törvény szabta utról letért, azon egyén bevezetése által.

2-or az ellenőrzés és vállalkozó szellemek felett lett volna a dipl. mérnöki karnak, mert a minő joggal és kiváltsággal bír az orvos és ügyvédi facultás, éppen olyannal bírnak a mérnökök is, mert a jogok gyakorlatára a törvény csak azokat jogosítja fel, kik a mérnöki tanulmányokat kellőleg bevégezve a rigorosumokat kiállották, s két évig valamelyik okleveles mérnök mellett töltött gyakorlati időszakra kötelezve igazolni képesek, melyek alapján az egyetemi bizonyítványok alapján szabad a térre lépni, az illető megyék vagy hatóságoknál a bizonyítványok publikáltatása vagy bemutatása után.

3-or az ellenőrködés azon főmérnök urak felett lett volna az authenticator mérnökök, mert azon authenticationalis commissio, mindig egy morális jót állója azon munkálatoknak. S minthogy egy két nap alatt meg nem történhetik, hogy az egész nem revidálják, hanem imitt amott egy néhány vonalat mér, nem értjük, hogy állhat valaki jót olyan egyéniség munkálatait, ki nem mutatta be azt, hogy mit tud — hanem mit nem tud — olyba képzeltük azon pillanatot, midőn a commissio azon munkálatot aláírja hitelesíti, mint mikor egy borotválni tanuló inas sötétben át ad egy általa irt receptet egy orvos tudornak aláírás végett, s azt ő csupa felebarátai szeretetből vagy játékból aláírja, ha írta?

Ha volnának talán kik azt mondanák, hogy minden előkészítés nélkül tagosíthat akárki, az más szóval azt tenné, feleslegesek az egyetemek s benne a tanárok, vagy ha már ezt eltörölni nem lehet, bolond apa az ki gyermekeit e pályára szánva, költ.

Még a Csáki szalmáját sem volt szabad mindenkinek hordani, csak azoknak kik csépeltek.

Mondhatná valaki, hogy a ki tud mért ne tagosítsa, mért monopolizálna a 19-dik században a jogot egy testület, mikor e monopolium csak a szabad iparjogot (miután a mérnökség is technicum) akadályoztatja, s ezek által a concurrens csak vesztenek.

Itt a viszony megfordítva áll, a birtokosság bórén tanulván beretválva viaskodni, igen is fájdalmasan érezni e mütétet akkor mikor talán szakála mit lenyir, éppen melegt tartana fluxussal telt fogainak; a fiatalok a helyett, hogy akademiába menne elsatnyul, felületességre törekszik, mert ha ezis biztosítja e pályát, mire oda tulságos fáradság; azon működő mérnökök kik mind a törvény igényeinek, mind a birtokosság érdekeinek megfelelni képesek, a főmérnök urak kezei közül több rosz munka kerülvén ki, — ez ellentét még feljebb emeli azok dolgozatának bérét, — e téren elegendő tapasztalatunk vannak amaz orvosok között kik bizonyosra orvosolnak és operálnak, s a tapogatók között, — s azon kívül a szabad iparjogot csak azok élvezhetik, kik inaskodtak s legénykedtek, mert az sem engedi meg, hogy a csizmadia inasból egyszerre czukrász mester legyen. Mondhatná valaki azt: hogy a kistőzsza mi meg vagyunk nyugodva; vajjon megnyugszik e valaki abban, hogy vajjon éppen akkora-e az ő birtoka, vagy ha ezt hiszi, hiszi-e azt is, hogy jobban és czélszerűbben nem lehetett volna-e keresztül vinni?

Senkinek roszakarói nem vagyunk, csak igazságosok akarunk lenni, s talán azért kissé epések lesznek némelyeknek soraink, hanem azt kéntelen belátni akárki is, hogy egy olyan ki éjet-napot összetéve szorgalmát kifejté, s talán egy tőket fektetett bele, hogy tanulmányai által alapot s kellő ismeret bírva nekik kamatozzon egykor és másoknak tett munkálata gyümölcsözőn, egy olyannal, ki például Feketetőig sem volt, egy vonalon nem állhat, s ha az mérnök, akkor ez csakis figurása lehet; ha pedig ezt kicsinylenek azon nagyra törekvő szellemek, Pest 16 órányira van füssanak fel, s ha bírnak a kellő képességgel, tegyék le a szigorlatokat, s mi meghajlunk előttük ha lejötték mint diplomatikusok, s örvendünk, hogy nem látjuk kockázató kezek között a birtokosság egyetlen megmaradt kincsét, birtokát.

Tehát garantíát adjanak, szellemi biztosítékot azon tagosító főmérnök urak, biztosítva legyen az az egyetem, törvényszékek, s képzettség által, s elég van téve a törvényességnek, s hisszük elég lesz téve magán érdekeknek is, s akkor nem félhetünk, hogy vállópert indít valaki új tagunk ellen, melyhez törvényesen felszentelt papjai által adattunk össze, nem pedig a harangozó által.

S. I.

A szász földről. Beszterez, ápril 4-kén, 1861. — Eljen a comes! A szász földnek 1848 és 1849-ben ismert tevékenységt, a lefolyt évtized alatt pedig legnépszerűtlenebb férfi nemzetének a legújabb idők eseményei által ingattott közvéleményében teljesen rehabilitálva van.

B. Salmen Ferencz, kiről csak egy pár hónappal ezelőt földieit mitsem akartak tudni, kit az osztrák rendszer nyomása alatt recriminálni jó hazafiságnak tartatott a szász földön, most bátran számíthat arra, hogy a szász fővárosban számára sem fognak hiányozni azon ovatiók, melyekben Maager birodalmi tanácsos oly kitűnő mértékben részesült.

Szeben községének kezdeményezésére a több szász hatóságok részéről is menesztettek hozzá addressék, melyek a leghelyesebb kifejezésekben s a legszívésebb hangon bíják haza a szászok volt grófját, hogy az osztrák rendszer közegei által elzáralt népet összeszedje, hogy az ismét „unus sit populus.“

Beszélték itten, hogy a szász gróf, földieinek az utolsó időkben iránta tanusított kirívó bizalmatlansága által mélyen sértve, vonakodott volna a felségőt nyert megbízatást elfogadni. Komoly volt e vagy nem e vonakodás? ezt határozák meg azok, kiknek ama tisztelt államférfiut közelebről ismerni szerencséjük van; mi nekik eme kis személyes elégtételt az ingatag „aura popularis“ ellenében nem irigyejük.

A hazai történetírás — kétségen kívül — nem fogja hátratarítani egykoron igazságos ítéletét e férfi fölött, kinek 1848-ban s az utána következett időkben oly előkelő szerep jutott vala osztályrészébe; de egyéni véleményem szerint mindazon „peract“ okat, melyek a szász föld minden részéből bécsi állomásra kísérték, a hisztoria szentesíteni nem fogja, vagy legalább a történelem kérelhetlen votuma nem őt egyedül fogja sújtani.

O az akkoron uralkodó szász burocratiának, melynek szövívei a Z...ok és R...ok jelölték vala ki a szász nemzet által az ismert részletes korszak beálltával követett politikának irányát — csak engedelmes végrehajtó tisztviselője volt s a natio maga sem desavonizotta grófjának eljárását mindazon ideig, midőn a magyar példabeszéd „a veremről“ s arról „ki azt másnak ásta“ rajtuk is be nem teljesedett. Nem a comes, hanem a szász nemzet innepelt szövívi eszközölték ki a szász municipiumtól annak korlátlan felhatalmazást a nemzeti egyetemre küldött követjeik számára, melyet ezek — a kormányi kedv megnyerése végett — arra használtak föl, hogy a nemzet statutalis jogairól a birodalom javára lemondottak, vagy, hogy saját kifejezésekkel éljék, ama hét századon át oly hűn őrzött jogokat „a közbaza (Gesamtmmonarchia) oltárára tették.“

S midőn ennyi resignatio méltó jutalmul a szászok is csak úgy mint a magyarok az ostromállapot áldásainak részesei lőnek, s az ország későbbi szervezésénél egy helyett három comes (egy gátsbonit, egy csehet s egy stíriait) nyertek, csak a comes kell-e elítélni azért, hogy legalább személyes érdekeit sietett biztosítani? nem-e nagyobbra a szász burocratiának bízott az ajánlott hivatali állomásokat elfoglalni? kik közül bizony sokan egy cseppet sem voltak irányunkban jobbak a bukovinaiaknál.

Aztán nem tette-e meg óvását a comes a szász alkotmány megszüntetésének actusa ellen; az igaz, hogy ez csak a függönyök megett történt, s az illető acta csak

a mult hónapokban került napfényre; de ki tehet róla ha az 1848 előtti ujabbkori szász burocratia nem szült oly hős politikai jellemeket, minők azok voltak, kiket Jósika Miklós innepelt regényírónk „Utolsó Báthori“-jában megénekelte. De tiltakoztak-e az osztrák kormány ezen önkényű és igazságtalan ténye ellenében magok a szász nemzet tudós vezetői? felszólaltak-e — ha már a hazában nem teheték — a külföldi német sajtóban (melyet ellentünk oly jól tudnak felhasználni) ily méltatlan eljárás ellen? inkább hiszem, hogy ezt azért nem tették, mert jobb szerették az osztrák kormányt zsarnokságában is, mint az alkotmányos hazai kormányt, s mert nem kívánták compromittálni azon kormányfőriakat, kik erőszakos germanisatiojuk által csak némely „titkos ohajtás“-oknak ígérték teljesedést szerezni, melynél fogva az oly pártatlan (?) igazságszeretettel rótt „Geschichte Siebenbürgen Sachsen“ jövendő folytatása már az Erdélyben uralkodó szász nemzet történetírása leendett, mely titkos ohajtások létezését az „A. A. Ztg“-nak a lefolyt évtized alatt hozott számos cikkei eléggé leplezetlenül engedték segíteni.

De visszatérünk e sorok kiindulási pontjához.

Mi — magyarok — üdvözljük a comes házaja — hazánk — földén, s kívánjuk, hogy terhes hivatásának megoldásánál azon jelesős elődjének szelleme lengje körül, kik nemzetünk boldogságának alapját nem az országon kívül, hanem a társnemzetekkel egyetértésben s a közös haza jogainak lelkiismeretes védelmében keresték és találták fel.

Örömmel üdvözlünk továbbá a szász nemzet universitásiának reactivitóját; hazafias megnyugvást találván minden tényben, mely alkotmányos államépületünk — melynek a szász nemzet universitása kiegyesítő része — teljes helyreállításához vezet, s őszintén örvendünk, hogy ez alkalommal ohajtásaink a szász nemzet forró kívánságával találkoztak.

Lépjenek be tehát — Isten hírével — szász testvéreink ez ő nemzet épületbe, de lépjenek be bona fide, becsületes szívről s loyális szándékkal. Lépjen be maga az iparos és kereskedelmi összeköttetések által a társnemzetekkel összeforrott értelmes polgári rend és józan köznép, érdekeit hűn védő képviselői által s ne engedjen helyet ama theoreticusoknak, kik népünk hétszázados múltját ignorálva rokonszenyünkkel Németön sörasarnokaiban kalandoznak, vagy amaz önző burocratiának, kik hogy népüket mily belátással és minő sikerrel szolgálták, a lefolyt évtized kronikája tanuskodik.

A brassói lap jó órában figyelmezteti polgártársait, hogy ne küldjenek hivatalnokokat a nemzeti egyetemre. Nagy igazságszolgálat és súlyos ítélet a szász burocratia fölött!

Vajjon bir-e a szász nép öntudatos ismeretével 1848-ig uralkodó burocratiájának? Pedig Teutsch ur megant-hatta volna nemzetét, hogy mit csináltak hivatalnokai belőle s miként tanult meg a szabad szász nép, mely eleinte csak a törvénynek hódolt s mely földesuri viszonyt nem ismert, csuszni e polgár-aristokraták előtt, kik testéből való test s veréből való vér valának.

Es e burocratia nem halt ki, él — „él és a tanácsba vágyik“ — s szövötközve a theoreticusokkal, kik még mindig hiszik, hogy egy 170 ezer lelket számláló s rokontalan fajok közt elszórt néptöredék képes az osztrák Gesamtmonarchiát — ugy mint azt Bach báró álmodta — újra feleléstzeni; felfegyverkezve a rábeszélés s politikai ravaszság eszközeivel, szerepelni készül a szász földet a birodalmi tanácsba becsempészhetni.

Fog-e a szász „Zukunft-Politiker“-ek ezen pártja a nemzeti gyűlésen többségre vergődni? Nem valószínű! náluk van a szó hatalma, pártfegyelmük szoros s mellettük áll a német sajtó; mialatt a másik részen felismerhető a habozás s részben a közügyekkel ismeretlenség.

A szász nemzetnek alkalma lesz a legközelebbi hetekben egyeteme által bizalmat vagy bizalmatlanságot szavazni... de hadd tudja meg mindenki, hogy oly votum, mely a hon sarkalatos jogainak bár legosekélyebikét feladja, örökre meg fogta semmisíteni amaz „egyesülési esküt“, mely századokon át nemzedékről nemzedékre fűzte össze a szász népet a magyar nemzettel.

Z.

Marosvásárhely, márczius 29-kén, 1861. — Azon régi jó időkben, midőn a várépítő munkája bevégeztével büszkén mondá, hogy műve a labancz és kurucz ellen biztos menhely leend, építette ezen város polgársága azon kis váracot, melynek közepén az ev. ref. szentegyház díszlik s melyet ön is tiszt. szerkesztő jól ismer. Azóta az idők megváltoztak, most a tűzér mondja büszkén: „mincs oly erősség, melyet én össze ne romboljak!“ példa erre Gaeta, Messina s ezeknek hősies ostromlója Cialdini.

Ezen kis váracsnak, mely a város kizárólagos tulajdona, melynek bástyái a cehóké, udvara pedig oklevélleg egyes családok birtoka, már építéskor sok bajjal kelle kiűsdődni, mert a széklység kebelében ezen várac emelését tetleg akadályozta, Boeckai István fejedelem csak nagy bajjal volt reá birható, hogy a várépítést megengedje; Rákóczi Ferenc pedig éppen learkata rontatni, s annak északi oldalát le is bontattatta, de a polgárság kérelemmel járult a fejedelemhez, s ő a polgárság kérésének engedve azt mondá: „ám lássátok, hogy bajba ne essetek, s a németeknek fészket ne csináljatok! S fájdalom a fejedelem szava bétűlt, mert lön a város s tulajdonából fészkek a német katonáknak, oly fészkek, melyből az általa elterülő várost egy óra alatt romba lehet dönteni; oly fészkek, mely miatt felháborodás nélkül a templomba nem mehet a ref. keresztény, mert ott áll a templom ajtajában a katona szurornyával és inspectio katonatiszt szivarozva, fixirozván kegyelmesen bemenő hűlegyeket, de ez még hagyján, hanem azután jön a java, az ajtosság ideje alatt t. i. a váracban levő katonaság oly borzasztó ujjongatásokat s lármát visz végben a templom körül, hogy a halgatóságnak lehetlen e földről Istenéhez emelkedni lelkében e pokoli zaj és láрма miatt.

A katonatisztól műveltséget várunk, a valódi műveltség alkatrészei pedig vallásosság és lovagiaság is a töb-

bek között; azért a helybeli katonatisztoktól és főleg a parancsnokoktól megvárjuk, hogy a legénységet a templom körüli illetlen ordítástól s ezáltal az ájtatosság tetleges zavarásától eltiltsa, s ez a parancsnoknak csak egy szavába kerül, s mint lovagias ember hiszünk meg is fogja tenni!

Ezek a recens bajok e famos város miatt, de hát a jövőre? — a német miniszterintől mint tetleg tudom rendelt jött, hogy ezen nyomorult városnak esplanádája 200 vagy 300 öltre terjedjék ki, na már most tiszt. szerkesztő, ön jól ismeri az itteni localitást, s belátja, hogy ha 200 ölnök kell lenni, akkor $\frac{2}{3}$ ha pedig 300 ölnök csaknem $\frac{1}{3}$ része a városnak rasiroztatni fog. Gratulálók e mitétnek, s felsobajtok, ó székely atyafiak! ó Boeskaik, ó Rákóczi beh igazatok volt nektek!!!

Azonban ne busuljunk, ember tervez, Isten rendez!!! mig ezen várocsból Gaeta lenne, addig a Marosból és Poklospatakból is legalább egy kis földközi tengernek kellene lenni. Minthogy pedig a Poklos és Marosfolyója most közelebből csakugyan nem lesz tengerré, azt hiszünk e tulajdon jószágunkból se leend Gaeta. B. P.

Árkos, 1861, ápril 2-kán. — Tisztelt szerkesztőség! Bármint viszonyok között is, de nemzeti közéletünk első mozzanatát, hála az égnek! megértük. Annyi baj, akkora közzész, akkora eltipratás után lévén kinevezett főkirálybíró, ennek mindnyájunktól óhajtott első intézkedése az, hogy a cs. kir. járáshivatal S.-Sz. Györgyön kiirtse azon szállást, melynek tanyáján közelebbi években a nemzet házat (székház) tartotta kezén. Maholnap a költözködés kezdetét veszi oda, hol van az adóhivatal is, u. m. a volt székelvű huszárs; mely maga is ugyan nagyszabású, de a nemzet házához képesti erején épült, de mégis császári épületnek tekintik. A költözködésben nagy ezikk a járáshivatali levéltár, melyre az új szervezett nemzeti hivatal előtt igen nagy szükség nincs, melyben több a ceremoniale, mint a reale, mely a székelvű terjeszkedés jelleget hordja; ez egy bűmlatos halmazra nőtte ki magát és felérne egy kis tartomány guberniale archivumával. Heu, quantum est in rebus inane! Polynak az értekezletek a mígs főkirálybíró ur f. hó 14-dikén S.-Sz. Györgyre megérkezése illőleg diszes elfogadásáról a már akkor kiirtitend székházhoz bekísérve innepélyesen tisztelgő nemzeti kísérettel. Hozza, hozza az ég!

Videkünkön nagypéntekre virradólag egy pár nevezetes esemény: az első kellemetlen, mert Telek nevű falunknak fele elhamvad, a keletkezett tüzet borzasztólag élesztve az akkor fűtt Nemere szél; a más curiosum ugyan, de csak közömbös, melyszerint éjfél után jól érezhető nem erős földingás jelentkezett környékünkben, melyet csak az ébren voltak érezték meg, de az alvók nem riadtak fel; mintegy négy izbeli rázkódással tartott nem egészen egy percig.

Egy még ifjú egyén véletlen és szerencsétlen elhunytában sok szentegyházaknak nagy kára van. Ez Czürjék Szabó Lajos, zabolai ev. ref. isk. tanító, kinek igen jó muzikai hallása lévén, belé jött vala jó móddal az orgonakészítésbe önképzés által. A romlott orgonák kijavítását valószínű ostromrendbe vette volt. Fél vagy harmad árban dolgozott, mint a praescribált nyerszékedők szoktak, s mégis haszonnal; a mi nagyon feltűnt.

Márczius 28-kán temették el S.-Sz. György városa volt főbíráját, a kedves emléktű Kovács Gábor urat 70 éves korában, ki az oroszok beütésével mind a várost nagy erélyvel tartá meg minden ellenségi kiméletlen fellépéstől, mind a reá következőt legnehezebb napokban sok szerencsétlen politikai üldözötteket, compromittáltak megmentett, vagy sorukon könnyített. Adjon az ég sok ily tapintatú derék szívű honfit!

Kiss Mihály.

Az Olt-mellékről, Kucsulata helységről. — T. szerkesztő ur! A tavasz hozzánk is beköszöntött kedves meleg napokkal. Oh vajha hirdetője lenne egy szebb jövőnek, sokat, de sokat szenvedett édes hazánkra nézve is. Olt-melléki jó barátaim társaságában barátságos beszélgetések közt tartók meg a József napját, mint a tavasz hírnökét. Poharat emeltünk legelőbb is édes hazánkért, az egyesülésért és hazánk lelkes fiait és leányait éltetők. K. D. barátunk, mint volt honvéd, meleg szavakkal emelt poharat, de babérokat is bőven aratott a derék honvédekért, s felhívá a barátságos kört, hogy emlékezzünk meg szegény szerencsétlen elnyomorodott honvédeinkről, mit is minden jelenlévők egy szívvel lélekkel helyeselve, csekély filléreinket ösztetevők, minek következtében 11—tizenegy forintot gyűjtünk össze. Csekély ugyan az egész, de ez is szaporítandja azon összeget, mely által szegény honvédeinknek bár egy könnye felszárhadasson. Ezen írt összeget azon ajánlással küldöm fel a tisztelt szerkesztő urhoz, legyen szives egy már megalakult honvéd egyesület-egylet kezéi közé letenni.* Isten szaporítsa az egyet pénztárat annyira, hogy egy könnyt se lássunk elnyomorodott honvédeink arcán.

Csécsei Nagy József.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Nemzetünk nagy halottja Széchenyi halálának évfordulati napját f. hó 8-dikán városunk is megünneplelte, és gyászstenni tisztelet helyisége a piaci kath. nagy templom már 9 órakor teledestele lön gyászos hölgyek- s férfiakkal. Az egyházak, városi tanács, casino, harminczad, erdős és bányászhatóságok stb. testületileg volának képviselve. Jelen volt az előleges megyei értekezletre a vidékből összesereglett értelmiség városunkkal egyetemben. A templom piacán a ravatalt gyászöltözött ifjak álltak körül karddal kezükben, fölötté gyászlobogók hajoltak össze a már egygyé forrt két testvérhón cimereivel. Az isteni tisztelet alatt műkedvelők vallásos énekeket zengettek. — Az egész ünnepélyt a „Hym-

* Ily egyet, fájdalom! még nincs alakulva, de a mint említettük egyenlőleg ezen emberiség és hazafias kötelezettségre rés nyitott, a mennyiben az itteni közvélemény által volt honvéd alezredes Benő ur bizatott meg az ily adakozás elfogadására s kézbesítésre, kihez a hozzánk jött összegeket átszolgáltattuk.

Szerk.

nus fejezé be, melyet felállva az egész közönség buzgósággal utánénekel. A templomból kiérve a cizterembben a nép ajkán megzendült a szózat, s bárha a nagy halott requiem alatt miként üdvözítőnk halála évnapiján „Gyászba borult a természet” s az ég is könyeket hullata — a népnek piacra ért része is megállott s kalaplevélre vegyíté a templom előtt állókkal hangjait. Utána az egész ezerekre menő tömeg megindult és menet közben pár versszakot elénekelve, esendősen szétoszlott. — Az ünnepély után az ország több vidékéről összegyűlt honfiak értekezletet tartottak a megyék szervezéséről, melyet a casinóban lakoma követett.

Holnap ápril 10-ikén adatik szinpadunkon Vadász József jutalmával: „A vén székely” című új dráma. A szakmájában jeles színészt ajánljuk a t. ez. közönség pártolásáig.

— Kimutatás a kolozsvári kisegítő pénztár-egylet forgalmáról márczius havában 1861.

Bevételek:	
Pénztármaradék a múlt hóról	837 ft 80 kr.
28 új tag 48 részvény után 5 ft 25 kr	252 „ 28 „
Havi, rendes és rendkívüli betételek	3,858 „ 36 „
Könyvdíjakban	28 „ — „
Kamat és provizio	797 „ 23 „
Bélyegdíjakban és váltódíjakban	31 „ 3 „
163 tag által visszafizetett kölcsön	27,812 „ — „
A bevételek összege	33,616 „ 42 „
Kiadások:	
191 tagnak kölcsön	32,004 ft — kr.
Tisztviselők fizetése	83 „ 99 „
Bélyegdíj	24 „ 30 „
Irodai kellek	6 „ 56 „
Betett visszafizetés	351 „ 12 „
A kiadások összege	32,469 „ 97 „
Pénztármaradék	1,136 „ 45 „
	33,616 „ 22 „

Kolozsvárt, márczius hó 31. 1861.

Tauffer Ferencz Geltech János Wagner Frigyes igazgató. könyvvizető. pénztárnok.

— Közép Szolnokmegye, mart. 11. s 12 napjain is folytatta közgyűlését. — E napokban az új tisztek az esküit letették, több megyékhez válaszok és a Felsőeghez s minden magyarhoni megyékhez fel- és átiratok küldettek az unió tárgyában, mert a magyar összes hon határain belül a nélkül nincs üdv: végül tisztek fizetése ekként állapított meg: Főispán kap 2000 főt, 1-ső alispán 1200 főt, 2-dik alispán 1000, főjegyző 700, főpénztárnok 700, főjegyző 700, főszolgabíró 700, számvevő 500, aljegyző 500, altjegyző 400, alszolgabíró 500, alispánok 400, esküdt 300, levéltárnok 500, csendbíró 600, utbíró 400, pertárnok 400, törvényszéki bíró 300, várnagy 400, irnok 250, főorvosok, egyik 500, a másik 600, mérnök 500, orvos 300, bába 100, állatorvos 300 főt. Egy egy megyei lovaslegénynek 200 ft, és egyenruha, egy-egy börtönőr — hajdu — 150 ft s egyenruha. A megye háztartása mintegy 60 ezer forintba számított, melynek egyelőre, a sürgetőbb szükségek fedezésére fele részben önkényes adakozás után határozattal felszedetni, adóba földtásk mellett. S.

— A szerb nemzeti congressus tagjai általában a magyarországi egyetértés mellett buzognak és e váratlan hangulat okozta, hogy a gyűlés apr. 1-re elhalasztották. A Bécsből leküldött utasítás nem tetszett a szerbeknek, s összegyűlvén értekezletre úgy végeztek mikép egy 22 követből álló bizottmányt neveznek ki, mely a szerb kívánatait és igényeit formulázza. Ezen szerkezetet a bizottmány a conferentia elébe kellend terjesztie, mely azután elfogadva vagy megváltoztatva a congressus tárgyalásainak alapjául szolgál. Ha a biztos az e fölötti nyilvános tárgyalásokat, mint ntasításával ellenkezőt meg nem engedné, akkor valamennyi követ lemond megbízásáról, és a congressus eredménytelen maradand. Több követ ezen eshetőség iránt oly nézetben van, mikép rögtön küldöttség nevezessék ki a congressusból, mely a szerbek ezen formulázott kívánalmait és igényeit közvetlenül a magyar országgyűlés elé terjeszse a mint írják: ezen kívánalmak és igények főpontjaikban következők: 1. A magyarországi egyesítés, minden körülmények közt. 2. Az államminisztérium incompetenciája a szerb ügyekben. 3. A magyar országgyűlésre követek küldetnek. 4. A Vojvodina reconstituálása mint Magyarország kiegészítő része a szerb szabadságok alapján és pedig oly módon, hogy a Szerémség, a szerém-bánati katonai őrvidek, és csak egy része a Bácskának és Bánátnak tennék az Uj-Vojvodinát. 5. Ezen területen kormányzati függetlenség, a megyék kormányzati függetlenségének alapján. 6. A szerb nyelvnek e tervek és területen hivatalos nyelvül elismerése. 7. Vajda választása. Habár egyessé is uralkodik ezek fölött, mégis a Szerémség végett Horvátországi összeültközéstől tartanak. Azért néhány követ előbb kívánja a Horvátországi egyesítést mint Magyarországgal. Különben a Magyarországi iránybani reactio minden látszatát is kertüli akarják. Csak Magyarországgal egyesülve hiszik az 1848-ik év hibáit elkerülhetni.

Nyilatkozat. December óta kering a Lapos-vidéki magyar ajku atyafiak között azon rágalmazó és kedélyeket felizgató kőszahír, hogy a románok R. faluban egy lakoma alkalmával a magyar nemzetet ocsárolták, átkozták, sőt a mi több egy a magyarokat (név szerent M. S. urat), kiírt forradalmat terveztek volna, és ezen összeesküvésnek főnökül engem jelölnek.

En ezen jellemrágalmazó hír ellen az ide való cs. k. hivatalnál azon kérséssel, hogy a közbizalom és a nemzetek közti fennálló rokonszenv tekintetéből, sőt magam igazolására a gonosz szívt rágalmazót kipuhatól, óvást tettem, de fájdalom! az említett hivatal azon ürügy alatt: nem tudni, ha ez jelentés mint Ehrenbeleidigung, vagy mint Verleumdung tárgyalassék, hídve vérell „adacta” tétetett.

Mivel pedig ezen lelkesmeret nélküli eljárás által a kőszahír annál gyanusabb gyökeret vert egyes könnyenhi-

vők szívében, a kik nem átalják egy békésjellemű magányterhet ügyeivel a sors keze által eléggé lesújtott népnevelő nevét, jellemét egy lazur, rakoncátlan gyermek kohlomáynak feláldozni, és a mi elég szegény, ezt tanítója eleni rágalmazásra felkészíteni; őszintén és nyíltan állítom, hogy az említett estvényen nemhogy valaki rágalmaztatott vagy ocsároltatott volna, de ellenben az egyetértés és testvériség éljeneztetett! — Mintán pedig ezen nyilatkozattal tartoztam vidékünk esende, nemzetem békés magaviselete, a magyar atyafiak megnyugtatósa és a vidéki nemzetek közti rokonszenv megszilárdítása érdekében, egyszerű ohajom az: ne hallgasson a derék vidéki magyar intelligencia, — ha magát compromittálni nem akarja és az egyetértést fenntartani ohajtja — semmi ilyenmü mende — mondara, ne gyanúsítsanak ok nélkül mint a múlt nyáron senkit, és mi részintükről biztosítjuk, miszerint magyar testvéreink e vidékben esendesen oda engedhetik magokat Morfeus enyhítő karjaiba, mert a román nemzet megértve a kor szellemét meg van győződve arról, hogy közönünk java csak is a nemzetek közti őszinte egyetértés által mozdíthatók elő, valamint szintén meg lehet győződve mindenki arról, hogy a jelenlegi válságos időben az ily kőszahírek csak azok idézik elő, a kik a haldokló absolutismus zsoldjában állanak, vagy pedig a reactio terén önérdékből az egyetlentelenséget a két nemes nemzet között előidézni ohajtják! éljen az egyetértés és testvériség!!! Magyar Laposon márcziusban 1861. több román nevében Busitz János (népnevelő.)

POLITIKAI HIREK.

— A i. „N. Nachr.” egy feltűnő közleményt hoz. E szerint minden arra mutat, hogy utolsó nazokban közeledés történt a bécsi s párisi kabinet közt, mely főleg a déli szláv tartományok és Törökországban támadt zavarokat illető egyetértésre céloz. Nevezett lap ulyhiszi, hogy a tuileriák kabinete e perczen különös becsét helyez az ausztriai kabinettel jó viszonyba, habár talán csak azon szándékból, hogy Anglia és Oroszország irányában ismét néhány diplomatiát elvívjon ki, s b. Hübnernek Bécsbe hivatása e legújabb politikai alkudozásokkal összeköttetésben állna. Közlő bizonyosnak tartja, hogy Ausztria beavatkozása Herzegovinában s a szomszéd területeken komoly veszély esetében teljes folyamatban lévő tárgyalások anyagául szolgál, s jó forrásból hallja, hogy a bécsi kabinet nem rég körjegyzéket intézett az európai udvarokhoz, melyben ily beavatkozás sürgető szükségét az európai béke fennntartása érdekében mutatja s egyszersmind indítványozza, hogy az európai hatalmak hatalmazzák föl Ausztriát is egy beavatkozásra, mint újabb Franciaországot Syria megszállására. Ebből a közlemény, melynek tartalmaért a felelősség természetesen csakis e lapra hárul.

— Az olasz ügyben is erősen vetélkednek egymással az angolok s francziák. Egy párisi levelező szerint az otáni piemonti követ távirati uton kapta meg a tudósítást, hogy Anglia Viktor Emanuel elismerte olasz királynak, s szerinte e hír a francia külügyminisztériumra, ha nem is meglepő, de mindenesetre különös benyomást fog gyakorolni, mert ez még márcz. 26-kán távirá Turinba, hogy az itteni kabinet nagy csalódásban él, ha azt hiszi, hogy az angol elismerés oly hamar fog bekövetkezni. Párisban t. i. azt véve hirtül, hogy az angol királynő vonakodik minisztériumának erre vonatkozó indítványát elfogadni, s az e végett a kabinet és udvar közt folyt alkudozások följogosították Thouvenelt azon elcsüggesztő tudósítást küldhetni Turinba. A ravasz Palmerston lord azonban, mint látszik, titokban tartá egy ideig ezen alkudozások eredményét, hogy Franciaország az elismeréssel meg ne előzhesse. Mit fog Franciaország most tenni? erre nézve változók a tudósítások. Némelyek szerint szintén nem fog késni az elismeréssel, de az államtestületek előtt érdemlő rovdandja föl magának, hogy conservativebb volt mint Anglia; mások szerint a salonok ellenzéke irányában nincs elég bátorsága ezen példát követni, bárha tudja, hogy e késelemes sok oldalról rosnéven fog vétetni, s ezért középútat szándékozik követni: az olasz királynak ügyneket és okmányait t. i. elfogadni, de a maga okmányában csupán „Viktor Emanuel király ő felsége” ezimet használni.

Ujabbak. — Bécs, ápril 6. Ma nyílt meg az alsó-ausztriai országgyűlés. A helytartó megnyitó-beszédében következőleg szólt: Megvárja a nép, hogy a követek az osztrák őszbirodalom és uralkodóház érdekében minden körülmény közt összefutárokk lesznek. Biztosított, hogy a kormányorgánomok minden időben szent kötelességüknek tartják a tartományi képviselőt céljait, melyek egyszersmind a kormány céljai is — készséggel támogatni. Erre a tartományi marsal válaszulván, kiemelte a tartományi képviselőt azon kötelességét, hogy a birodalmi-tanácsba teendő választások által az alkotmányos egységet, az őszállam erősítését elősegítsék.

A mai ülésben dr. Mühlfeld, ki Magyarország ellen az erőszakot ajánlá, és 22 társa, a válaszfeliratban köszönetet indítványoznak kifejezni az alkotmányos elv megvalósításáért és kifejezni azt, hogy az országgyűlés át van hatva egy nagy, hatalmas, szabad Ausztria eszméjétől s ennek alapján az állam egységét ismeri el.

Hasonló adreestet készít Klagenfurth is, kifejezven azon hitét, hogy a birodalmi-tanács tevékenysége az államegységet veszélyeztető semmi kivételes engedmény sem fog bekövetkezni.

A salzburgi, szintén ma kezdődött tartományi gyűlésben Gschneiter és Keriser köszönő feliratot indítványoznak a birodalmi és tartományi alkotmányért s benne bizalmi szavazatot a jelen minisztériumhoz. Lasser kívánja hozzátetni: Ha a császári pár Salzburgba jó, kérsékek meg, kösse össze ezt a tart. gyűlés összehívásával, hogy a követek hódolatukat személyesen bemutathassák. Mindkét indítvány elfogadtatott.

Troppauban a gyűlésnek a kormánybiztos általi

köszöntése után jegyzőt választottak. Aztán verificatio és választási vizsgáló-bizottmány kinevezése következett.

Prágában a polgárörtség diszben rukkolt ki a cseh tartományi gyűlés megnyitására, mely a helytartót hangos éljenekkel fogadta. Ez cseh nyelven mutatta be a tartományi főmarsalt. Gr. Nostitz németül, Hanka csehül szólott. A diplomata átnyújtása után Ringer saját, Palacky és Braner nevében írásbeli óvást tett az octroyozott ügyleti és választási rend ellen. Ez óvást jegyzőkönyvbe írtatták.

— Vándormadarak jönnek dél felől. Bizonyosnak látszik ugyan is, mind éppen Stambulból márcz 21-ről jelentik, hogy Spizzánál szárd lobogóju hajón szabadesapatt között ki Mieroszlavszki vezénylete alatt, ki a távra sodronyait tüstént elvagdaltatta. A montengriaiak, elősietvén, a hegyek közé vezették vendégeiket. Ugyanakkor két más hajó hasonló lobogó alatt tünt fel a láthatáron. E szerint

azon látogatás, melyet Mieroszlavszki Caprera szigetén tett, nem maradt eredmény nélkül. A porta elvolna határozva a feketehegyieket saját földjükön megtámadni, s mint írják, a külföldi követések megegyezésével — mit nem tudunk hinni.

— A „Wien. Ztg.“ írja: „Ó cs. kir. Felsége márcz. 31-diki legmagasabb elhatározása által az erdélyi törvényhatóságok szervezését és korábbi helyeikre visszatételét azon feltétellel méltóztatott elrendelni, hogy a jog és birtok viszonyok biztosítása tekintetéből, a mostani polgári és bünvádi törvények teljes erőben maradjanak, míg törvényhozási uton változás nem tétetik, hogy tehát a fennálló kerületi hivatalok és kerületi törvényszékek (Bezirksgerichte) helyett a partialis székek, a kerületi törvényszékek (Kreisgerichte) helyett, a generalis és derékszékek,

és az országos főtörvényszék helyébe a királyi tábla, a felső törvény- és semmisítő törvényszék helyébe a kormánysszék fölláttassék, a saját tanácssal és törvénykezési joggal bíró k. városok a mostani törvények és eljárás megtartása, mellett a váltó-polgári és büntető ügyeket is bele értve, előbbi jogaikba visszahelyeztetnek.

— Tegnap Kolozsvárt korm. elnök ö nmganál értekezlete volt a főispányoknak. Ő exclja szép iránybeszéddel nyitá meg azt. A főtisztek mind jelen voltak Brán-on kívül, ki engedelemmel elmaradt. Az értekezlet még folytatattik.

— Ugyan tegnap délután tartá Kolozsmegye főispánja az első értekezést a megye több tagjaival

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

NEM HIVATALOS.

(114) (1—3) Kájántói volt Fiscalis haszonbérő Berei Elektől Sequestrált mint egy 700 véka rozs, 200 véka tiszta buza, és mint egy 50—60 szekér szén, nem különben tetemes mennyiségű szalma, e folyó hó 17-én délelőtti 10 órakor az ottani Fiscalis udvarban tartandó köz árverés útján el fognak adatni.

(113) (1—3) Gr. Bethlen Sándorné Gr. Toldalagi Zsófia, Erdő-Szengyeli jószág, haszonbérbe adó: van hozzá jó lakó ház, Gaszlasági épületek, 600 vékára szántó, 20 szekérre kaszáló, 200 veder borra szőlő. M.-Vásárhelyhez egy órányira, Sz.-Régenhez 2 órányira fekszik.

Értekezni lehet személyesen, vagy bérmentes levél által Arokalján.

(107) (2—3) **Egy tanuló ifju,**
Ki magyarul és németül írni és olvasni tud, azonnal felvétetik kereskedésben.
Stein János.

(103) (3—3) Kolozsvárhoz négy órányira Gyerő-Vásárhelyt egy lakó- és gazdasági épületekkel ellátott belső udvari Telek, külsőségeivel, úgy az ahhoz tartozó Inaktelki, Pányiki, Sztánai, M. Bikali, Alsó és Közép Földi alodumokkal, malmokkal, szőlővel s a t. Regale beneficiumokkal, a jelen 1861-ik évi Szentgyörgy naptól kezdőleg haszonbérbe kiadó.

Értekezni lehet felette Kolozsvárt a két viz közötti 390 szám alatti háznál.

(115) (1—6) **A mustra és jegyvéd által minden meghamisítás ellen biztosított, anynyira kedvelt, a bevévésnél kellemes, valódi**

Növénynedve (Allop)

Orvostudor Schneeberg urnak

hurutár (Grippe), rekedtség, torokbajok, nyálkodások ellen, általában véve egy a mell- és tüdőbetegségekben belbizonyult enyhítő gyógyszer a következő raktárnak urnakál kapható:

KOLOZSVÁRTT gyógyszerész WOLFF JÁNOS urnál. Továbbá: Tordán Wolff Gábor gyógyszer. Beszterczén Dietrich és Fleischer. Déezen Kremer Sámuel. Segesvártt Misselbacher J. B. Medgyesen Breiner C. Lugoson Arnold József. Zalathánán Mégal J. Szászvároson Spech Gusztáv. Nagy-Bányan Horacek József gyógyszerész. Szathmáron Turoczkó D. Nagy-Váradon Janky A. Nagy-Károlyban Schöberl K. Károly-Fejervártt Sándor R. gyógyszer. Nagy-Szebenben Zöhrer J. F. Debreczenben Föltel Nándor urnakál.

Egyszersmind kaphatók a t. cz. bizományos urnakál:

Tyukszem-tapasz általánosán elismert, Schmidt cs. kir. főorvostól, ára egy toknak 23 ujkr.

Dr. Behr ideg-kivonata az idegek s a test erősítésére, 1 fnt 70 ujkr.

Dorschnájzsir-olaj. 1 üveg valódi Med. Berger, vegy. tiszta görvély és bőrkütegek ellen stb. 1 ujfrt.

HELUNGKIANG arabiai s ázsiai állat-gyógypora mely Arabiában és Ázsiában a beteg állatok gyógyítására kitűnő sikerrel használtatik.

Lovaknál: vérvizelés, keh, mirigy, bélgöres, étvágyhiány és giliszták ellen. **Szarvasmarhákánál:** a tej kékülésénél, vérhugy, vérfejes, keh, bélgöres, tej összefutása, étvágyhiány, felpuffadás (szélhas), giliszták és tüdőbajok ellen. **Juhoknál:** hasvízkórságnál, keringés kezdeténél, bárányok bénasága és vízkórság ellen. **Sertésekénél:** vízkórság, kohögés, bélgöres, megbabálás s kelevények ellen.

Ára: egy kis csomagnak 40 ujkr., nagy csomagnak 80 ujkr.

Főraktár: BITTNER GYULA gyógyszerésznél Gloggnitzban.

(1143) | 9/4 1861. |

Cs. kir. szabad. általán kedvelt
ANATHERIN-SZÁJVIZ.

Ára 1 fnt 40 kr o. é.

Ezen tíz év óta használatban lévő szájaviz a fog- és szájrészekre nézve mint egyike a legjobb övszereknek bizonyult be, magas és főfüraságok által tolette-eszközül használtatik, névszerint pedig a legkitűnőbb orvosi egyéniségek által számos bizonyítványokkal helyeseltetvén, minden további dicséretés fölösleges. Található Bécs minden gyógyszeráraitban ugyanazon árért.

FOG-ÓLOM,

melylyel az ember sajátkezűleg dughatja be odvas fogát.

Ára 2 ft 10 kr.

Cs. kir. legm. kiv.

ANATHERIN-FOGPÁSZTA.

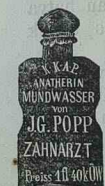
Ára 1 ft 22 kr.

NÖVÉNY-FOGPOR

Ára 36 kr a. é.

Bizományosok:

Kolozsvártt: Wolff J. és Kudy J. gyógyszeráraitban. Tordán: Wolff G. gyógyszerész. Szebenben: Zöhrer és Müller, Steiner gyógyszerész. Brassóban: Fabick János fia és G. János fia. Károly-Fehervártt: Rusz, Wagner könyvtáros. Segesvártt: Misselbacher J. M. Beszterczén: Dietrich és Fleischer. Déezen: Kremer S. Déván: Büchler A. Nagy-Váradon: Janky J. Huzsela. Fogarason: Nehrer. M.-Vásárhelyen: Büchler D. és Fogarasi. Balásfalván: Kovrig T. Szászvároson: Specht, Leonhardt J., és Wotsch gyógyszer. Szász-Régenben: Traugott és Wachner. Zilahon: Ifj. Ábrahám Gábor. Debreczenben: Bezler gyógyszer., Saltzman, és Czanak J. urak.

STEIN JÁNOS
könyvtárusnál Kolozsvártt kapható:

Erdélyhoni jogtudomány.

Írta **DÓZSA ELEK**, jogtudor.

Első könyv: **Erdélyhoni közjogtan.** Második könyv: **Magyar magánjogtan.** Harmadik könyv: **Magyar pertan.**

A három kötet ára 6 fnt o. é.

Vidéki megrendelések azonnal a legpontosabban teljesítettnek.

EGY NÉVTELEN (KLAPKA) INDULÓ.

Zongorára szerzé Egressi Bényi.

Ára 36 kr.

IRODALMI PÖR

A philosophia ügyvében

Species facti:

melyben a tanúságot és botrányt kedvelő több mulatságot fog találni, mint népszerűtlen címéből ítélve gyanítná.

Előadó: BRASSAI SÁMUEL. Ára 20 kr. kr. o. é.

Rákóczi-család arczkép-csarnoka

Kilencz kép egy táblán 2 fnt o. é.

Az angol Parlament és eljárása.

4-dik kiadás után átdolgozta Barsi József. I. könyv: A Parlament összeállítása, jogai és kiváltságai. Ára a leendő II-dik könyvvel együtt 3 fnt.

Zágrábmegye körlevele s az egyesülés.

Deák Ferencztől. Ára 20 kr. o. é.

Utazás keleten,

írta Orbán Balázs. I. kötet. Ára 1 fnt. o. é.

A nemzeti mívelődésalapja.

Írta Karacsanyéki G. Ára 1 fnt. 40. kr. o. é.

A KÖZPONTOSÍTÁS, ellentétben a kor igényeivel.

(8 hóig lefoglalva volt első kiadás.)

Ára 40 kr. o. é.

De la Tour gróf.

Jelenetek a magyar életből

A francia eredeti után fordítva.

Harmadik (utolsó) rész, ára 50 kr. (A három rész együtt 1 fnt 50 kr.)

Die Reduction der Armee,

und die ausnahmslose Wehrpflicht
in ihrer Anwendung auf Österreich.
Von einem k. k. Officier. Ára 50 kr.